

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LII. De Donatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS LII.

De Donatione,

ERicus varias facit donationes, sed ex post revocat 1. Tum quia res donata est duobus, vel dubitat an facta sit inter vivos, vel causâ mortis, 2. Tum quia rem dedit uxori quâ invitâ ex post vendidit, 3. Aut dedit filio causâ studiorum, ob nuptias, vel sacros Ordines. 4. Quia dedit omnia bona, vel saltem ultra 500. solidos, etsi jurâd & ad causas pias. 5. Quia donatarius eum infamavit, alimenta indigenti non præbuit; vel aliter fuit ingratus, etsi id probare non possit, 6. Ideoque vult, ut post mortem suam hæres donata repetat, 7. Item post donationem remuneratoriam Ecclesie factam nata est proles, 8. Aut donatio fuit inofficiosa, sed jurata, 9. Resolutio constabit ex seqq.

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit Donatio? *Re. I.* Donatio est gratuita dominii translatio. Dicitur gratuita, quia fit liberaliter absque obligatione non tantum justitiæ, sed & gratitudinis, ideoque donatio antidotalis, seu remuneratoria, quæ fit ex gratitudine ratione beneficii, vel obsequii præstiti, non est donatio planè gratuita, & strictè dicta, & in odiosis non venit nomine donationis. *Pirh. l. 3. decret. tit. 24. n. 1. & ibid. Reiffenst. n. 3.* Utraque donatio debet esse acceptata, nec non libera à metu, & dolo, alias erit rescindibilis juxtâ dicta de promiss. *Casus præc.* Distinguitur donatio à precario, commodato &c. quod in donatione transferatur dominium, non verò in his; in *R. D. Janson Pars I.*

mutuo quidem transfertur dominium, sed cum obligatione restituendi rem similem, donatio verò fit gratis absque simili. *Re. 2do.* Donatio dividitur 1. in realem, & verbalem, realis est, quæ fit cum rei traditione, verbalis quæ fit solo verborum officio, estque sola promissio de dando, quâ quidem alteri per verba de præsentem res actu donatur, sed actu non traditur, hæc donatio est improprie talis, & imperfecta, neque ei convenit definitio superius data; si eadem res uni donata est verbaliter, alteri verò realiter cum traditione, hic retinebit rem, primus tamen habebit actionem contra donantem ad restituendum valorem rei, & omne interesse. 2. Dividitur donatio in absolutam, quæ fit absq; ullâ conditione, onere, vel modo, & conditionatam, quæ fit sub certâ conditione vel onere; sed neque hæc proprie donatio dicitur *L. 1. ff. de donat. 3.* & principaliter dividitur in donationem *inter vivos*, quæ fit sine mentione, aut suspitione mortis, & donationem *mortis causâ*, quæ fit intuitu mortis, ideoque morte non secutâ revocari potest, *§. 1. Inst. de donat.* si adjiciatur pactum vel juramentum de non revocandâ donatione, hoc ipso est donatio *inter vivos*. *Illf. Onnate d. 31. sect. 7. & 8.* In dubio, an donatio sit facta *inter vivos*, vel *mortis causâ*, censetur facta *inter vivos*, quia hæc est principalior. *Onnate n. 84.*

QUÆR. II. Quænam donationes à jure

Q9

jure

3. jure prohibeantur? *z.* seqq. 1. Donatio pupilli, filii-familias, Religiosi, si fiat abq; licentiâ Tutoris, Patris, vel Superioris &c. 2. Prohibetur donatio merè liberalis, & gratuita facta conjugi à conjuge, & ejusmodi donatio est ad nutum revocabilis, ità ut maritus rem donatam in seiciâ & invitâ uxore vendere, vel alienare possit. Si tamen donatio non sit merè liberalis sed remuneratoria, aut accedat juramentum, vel mors donantis, firmatur donatio, & fit irrevocabilis. *Sanch. l. 6. de Mat. d. 11. Spor. 1. 6. c. 3. n. 41.* 3. Donatio à Patre facta filio infirma est, & revocari potest, attamen post filii emancipationem firmatur, fitq; irrevocabilis, *L. 31. ff. de donat.* Item si Pater filio aliquid det ex causâ studiorum, alimenterum, qualificationis, remunerationis, donatio tenet, nec obligatur filius eam mortuo Patre in divisionem hereditatis conferre. *Nav. c. 17. Mol. to. 1. d. 240. Laym. sup. Covarr. 1. var. c. 7.* nisi ex consuetudine vel aliundè de patris voluntate constet. Sic *Tamb. in Decal. l. 5. c. 4. §. 2. n. 4.* dicit ea, quæ pater dat in dotem, ob nuptias, ob S. Ordines, pro ingressu in religionem, pro procurando officio, post mortem Patris ex consuetudine conferenda esse in divisionem cum fratribus, non item quæ dat pro solemni convivio in prima Missa, aut in ingressu religionis. *Coll. ex L. ut liberis 17. Cod. de collat. 4.* Prohibetur donatio inter vivos omnium bonorum præsentium, & futurorum, quia talis donator privat se potestate testandi, quod Leges reprobant, tanquam con-

trarium bonis moribus civilibus. *L. stipulatio ff. de V. O. 5.* Donatio inter vivos ultra 500. solidos de jure est invalida. *L. pen. C. de donat.* videlicet quoad illum excessum, nisi fiat cum insinuatione donationis coram Judice & tabellione eam ad acta publica referente; per solidum intelligitur ducatus aureus nostræ monetæ. *Pirh. n. 5. Reiff. n. 15.* Excipiuntur ab his legibus donationes remuneratoriæ, donationes ad causas pias, vel juramento firmatæ, & omnis donatio ad causas, v. g. studia, dotem, militiam, ad constructionem ædium dirutarum *Cov. Less. Laym. Reiffenst. n. 19.* Quia hæ non sunt donationes merè gratuitæ, ideoque ad eas non extenduntur Leges prohibitoriæ. Imò in conscientia tutò retineri potest omne, quod datur etiam ultra summam à Lege præscriptam, donec à donante, vel ejus hærede repetatur, aut per sententiam Judicis donatio rescindatur. *Less. Laym. Pirh. n. 7. Spor. n. 55.* Ratio est, quòd hujusmodi donatio jure naturæ sit valida, & à Legibus tantùm invalidetur sub conditione: si à donante, vel judice rescindatur.

QUÆR III. Qualiter donatio revocari possit? *z.* Donatio facta inter vivos quantumvis sit perfecta, & per traditionem completa, ex tribus præcipuè causis revocari potest.

Primo: Ex capite ingratitude, quæ de jure 5. casus comprehendit; putà si donatarius verbo vel facto donatori injuriam atrocem inferat in honore, vel in bonis fortunæ, si per se vel alium impias manus injecerit, vel vitæ

pe-

periculum etiam morte non secutâ intulerit, aut denique si conditiones sibi impositas non impleverit. *L. fin. cod. de revoc. donat. c. fin. de donat.* Addunt *Clarus, Less. & alii* valdè probabiliter, si donatori valdè indigenti neget alimenta; spectato tamen jure probabilius est, quòd præter causas à Jure expressas nullæ aliæ etsi majores ad revocandam donationem sufficiant, quia in *L. fin.* dicitur, ex his tantummodo causis donationes averti concedimus. *Eng. l. 3. T. 24. nu. 19. Zoës. 16. n. 30. Pirh. n. 35.* Debet tamen ingratitude probari coram Jure, ante cujus sententiam donatarius restituere non tenetur, post sententiam tenetur rem cum fructibus post litem contestatam perceptis. *Textu claro in d. L. fin. Dian. p. 8. T. 6. R. 58. Lug. d. 23. nu. 172. Pirh. nu. 36.* Excipiuntur sequentes donationes ob ingratitude non revocabiles. 1. Donatio facta Ecclesiæ, vel loco pio, etiamsi Prælatus vel Monachus foret ingratus, quia hæc donatio primariò facta est Deo, qui ingratus esse non potest. *Barbosa in c. fin. n. 15. Clarus §. donatio q. 21. n. 5. Pirh. n. 37.* 2. Donatio remuneratoria, quia in odiosis non venit nomine donationis. *Barb. n. 17. Eng. l. c. 3.* Donatio facta filiæ in dotem. *L. si dotem 24. C. de jure dot. 4.* Si donatarius rem donatam in alium transtulit donando, vendendo, permutando. *Zoës. Eng. n. 20.* quia hæc actio est personalis, ideoque contra solum ingratum, & non contra tertium lo-

cum habet, nisi hic scienter & dolosè rem acquisisset. §. Si donator scivit ingratitude, & donationem non revocavit, censetur eam remisisse, nec hæres vel successor ejus revocare potest *d. L. fin.* nisi donator lite contra ingratum contestatâ decesserit, aut morte præventus dolo, metu, vel aliter impeditus; revocare non poterit, vel ingratitude ignoraverit. *Dian. Lug. l. c. Reiffenst. nu. 64. contra Zoës. num. 104. Groix. l. 3. p. 2. num. 801.* Ratio ducitur à contratio, nam Leges cit. dicunt hæredibus non competere actionem, si donator tacuit; ergo si non tacuit, competit; non autem dicitur tacere ad ingratitude, qui eam ignorat, aut à loquendo, agendoque impeditus fuit. *c. fin. de dilat.* Secundò revocari potest donatio ex capite proles suscepta, putà si donator carens prole magnam partem suorum bonorum donarit, & post ei improvisò proles legitima nascatur. *L. si unquam C. de revoc. donat.* Excipitur donatio remuneratoria vel facta ob causam debitori utilem, ità cum communi *Molin. d. 282. n. ult. Clarus qu. 23. n. 3.* Quia ejusmodi donatio non est liberalis, sed potiùs mercedis præstatio. Item donatio facta Ecclesiæ, quæ non revocatur ex toto, sed usque ad legitimam filiis jure debitam *L. 5. 7. de inoff. don.* meritò tamen *S. Aug. Serm. 49. de div. c. 4.* suadet, ad majorem populi ædificationem totum ab Ecclesiâ restitui.

Qq 2

Ter-

9 Tertiò revocari potest donatio inofficiosa, sic dicta, quòd pater vel mater contra officium pietatis uni vel pluribus filiis aut etiam extraneis in tanta quantitate donavit, ut reliquis Liberis legitima auferatur vel minuatur, tunc hi per querelam apud Judicem institutam post mortem donantis possunt revocare donationem non quidem in toto, sed quantum diminuit portionem illorum legitimam, ut claret ex *L. 1. & seqq. Cod. de inof. donat.* Nec refert, quòd parens fortè donationem juramento

firmarit, cùm enim beneficium revocandæ donationis in favorem liberorum introductum sit, non potest Patris juramento tolli. *Tamb. Haun. Laym. hic num. 18. Pirh. num. 46.* Qui pariter dicunt revocari posse donationem juratam ex capite in gratitudinis, aut natæ prolis, quia donatio, & per consequens juramentum donationi adjectum ex dispositione juris habet hanc tacitam conditionem: nisi proles nata, aut donatarius ingratus fuerit, &c.

CASUS LIII.

De Commodato, Precario, Deposito.

FAbius equum amico commodatum, 1. 2. Eo quòd ipse illo indigeat, ante tempus repetit, 3. Res precario concessas vendit statim. 4. 5. Sed hoc non obstante amicus equum aliis commodat vel locat, aut ultra tempus retinet, 6. 7. Interim equus morbo inficitur, alios inficit, ac post multas expensas moritur. 8. Rebus apud se depositis utitur. 9. Nec statim repetenti reddit, 10. Ex post apud ipsum deteriorantur, permutantur, 11. Negotiationi exponuntur, 12. Et preterea habita custodia, expensarum, aut debiti retinentur, 13. Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid sit Commodatum, & Precarium?

1. R. 1. Commodatum est rei alicujus pro certo tempore ad solum usum gratuita concessio. Dicitur 1. Rei ali-

cujus sive immobilis sit, ut domus, stabulum &c. sive mobilis præsertim, quæ usui non consumitur; nam quæ usui statim consumuntur, ut pecunia, vinum, frumentum, commodari non possunt, nisi fortè ad pompam, vel ostentationem. *L. fin. de commod.* Dicitur 2. Ad usum, in quo commodatum distinguitur à pignore & deposito, quorum usus non conceditur; nam si creditor pignore vel depositarius re depositâ utatur Domino invito, furtum committit, §. *furtum Instit. de oblig. quæ ex delicto.* Deindè differt commodatum à mutuo, quòd in hoc dominium rei mutuatæ transferatur, in commodato solus usus, dominio, vel possessione penes commodantem remanente. Dicitur 3. Pro certo tempore explicitè determinato: Explicitè determino, si dicam: concedo tibi equum